

**BIBLIOTECA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI
CENTRUL NAȚIONAL ISBN-ISSN-CIP**

**GHID DE
IMPLEMENTARE A CODULUI ISBN 13 ÎN ROMÂNIA**

București, 2006

Cuprins:

1. Introducere

2. Structura codului ISBN-13

3. Conversia retrospectivă

4. Biblioteci și sisteme de biblioteci

5. Tipărirea codului ISBN pe publicații

6. Codul ISBN-13 și EAN

7. Activități ce pot fi afectate de schimbarea structurii codului ISBN

8. Întrebări frecvente

1. Introducere

Din anul 1970, Numărul Standard Internațional al Cărții-ISBN a fost recunoscut internațional ca un sistem de identificare în domeniul cărții. Un cod ISBN însoțește o publicație monografică de la editarea sa și mai departe, în tot lanțul de distribuție.

Codul ISBN se folosește ca element cheie al sistemelor de înregistrare și inventar pentru editori, distribuitori, comercianți, biblioteci și alte organizații. Acesta reprezintă baza pentru colectarea de date în ceea ce privește edițiile noi și în curs de apariție ale publicațiilor monografice. Codului ISBN facilitează și monitorizarea datelor privind vânzările pentru industria de carte.

Standardul ISO 2108 revizuit a fost publicat la începutul anului 2005 și reprezintă prima schimbare apărută în structura ISBN de la înființarea acestui sistem. Noile prevederi ale standardului vor fi aplicate începând cu 1 ianuarie 2007. Până la această dată va exista o perioadă de tranziție, când se vor folosi în paralel ambele variante ale codului ISBN, atât ISBN-10 (ISBN format din 10 cifre) cât și ISBN-13 (ISBN format din 13 cifre).

Prevederile standardului ISO 2108/2005 se aplică atât publicațiilor tipărite cât și celor în format electronic precum și tuturor celorlalte documente identificate prin cod ISBN.

Acest ghid de implementare nu încearcă să rezolve fiecare posibilă problemă care ar putea apărea. Multe din aspectele neprevăzute vor putea fi rezolvate doar prin discuții individuale cu utilizatorii sau între partenerii comerciali cu furnizorii de sisteme informatice.

Ghidul prezintă o informare generală, eficientă a procesului de implementare a noului cod ISBN-13.

2. Structura codului ISBN 13

Noul cod ISBN va fi format din 13 cifre: prefixul format din 3 caractere care identifică industria de carte (în prezent 978), urmat de codul de țară, indicativul de editură, numărul de ordine și cifra de control (recalculată, care validează integritatea numărului luat ca un întreg).

În această formă, codul ISBN va fi identic cu codul EAN 13 Bookland imprimat pe coperta 4.

Datorită folosirii pe scară tot mai largă, la nivel internațional, a sistemului de numerotare standardizată a cărții precum și datorită creșterii continue a producției editoriale a fost necesară o redefinire a structurii codului ISBN, pentru a putea răspunde solicitărilor venite din partea utilizatorilor. Când se va considera necesar, la un anumit moment, după 1 ianuarie 2007, industria de carte va putea utiliza și prefixul suplimentar 979.

Agenția Internațională ISBN va autoriza agențiile naționale ISBN să utilizeze noi serii de coduri ISBN cu prefixul 979, pe măsură ce vor epuiza seriile de coduri ISBN, cu prefixul 978.

Noile serii de coduri ISBN cu prefixul 979 alocate de Agenția Internațională ISBN spre administrare unei agenții naționale **nu vor repeta** structura seriilor folosite anterior, cu prefixul 978.

Prin urmare, editorii care au folosit anterior:

978 + 973 + indicativ de editură + număr de ordine + cifra de control

nu vor primi noi serii de coduri ISBN cu structura

979 + 973 + același indicativ de editură + număr de ordine + cifra de control

3. Conversia retrospectivă

În perioada martie – decembrie 2006, editorii vor solicita Centrului Național ISBN recalcularea în noua variantă ISBN-13 a tuturor codurilor ISBN nealocate până în acel moment și vor lua măsuri pentru adaptarea tuturor sistemelor de înregistrare a codului ISBN la noua structură a acestuia.

Titlurile din cataloagele editoriale, comenzile de carte precum și cărțile în curs de apariție vor fi identificate prin cod ISBN în ambele variante (ISBN-10 și ISBN-13).

Nu este recomandat ca editorii să folosească ISBN-13 retrospectiv, pentru cărțile aflate în stoc, deoarece acolo unde există cod de bare EAN 13, el va avea aceeași formă ca și ISBN-13.

Începând cu 1 ianuarie 2007, distribuitorii de carte și librării vor utiliza numai ISBN-13 pentru comenzi, facturi și alte operații. De aceea trebuie făcute din timp modificările ce se impun în sistemul lor de lucru, pentru a fi operațional după această dată.

4. Biblioteci și sisteme de biblioteci

Întregul sistem de biblioteci va resimți transformarea ISBN-10 în ISBN-13. În acest sens, sistemele informatice trebuie adaptate din timp, pentru a permite înregistrarea codurilor ISBN atât în forma actuală (10 caractere) cât și în forma ISBN-13 (13 caractere), ce va fi utilizată în exclusivitate după 1 ianuarie 2007.

Nu este necesară conversia retrospectivă a codului ISBN din înregistrările bibliografice. Bibliotecile vor înregistra ambele forme ale aceluiași ISBN, atunci când pe carte sunt tipărite ambele variante. În momentul în care o comandă de achiziție, împrumut, etc. este bazată pe o înregistrare bibliografică conținând numai un cod ISBN-10, acesta trebuie transformat în ISBN-13 în înregistrările de tranzacționare.

Referințele pentru cărțile cu ISBN-10 vor rămâne valabile, pe termen nelimitat, fără a fi necesară transformarea codului în ISBN-13. Utilizatorii trebuie să regăsească informațiile bibliografice în cataloagele de bibliotecă, prin căutare, fie cu formatul ISBN-10, fie cu ISBN-13.

De aceea se impun schimbări în modulul de administrare a sistemului informatic din biblioteci: modulul de alcătuire al indexurilor, formatul de căutare, schimbări în lungimea câmpului ISBN, procese de validare, formatul de afișare și tipărire.

Sistemele de împrumut care depind de codurile ISBN trebuie revizuite în mod corespunzător.

Până la 1 ianuarie 2007 trebuie modificat și adaptat modulul de achiziții în sistemele informatice ale bibliotecilor. Acolo unde comenzile se fac online, aceste modificări trebuie făcute în mod coordonat, împreună cu difuzorii și cu toate societățile comerciale implicate.

Modificarea structurii codului ISBN poate influența importul și exportul tradițional sau online al înregistrărilor bibliografice, dintr-o bază de date în alta. Bibliotecile care sunt conectate online la baze de date, de informații bibliografice, de publicații full text, trebuie să ia în considerare efectul schimbărilor din structura codului ISBN.

În cazul în care codul ISBN face parte din structura codului de bare utilizat la nivelul bibliotecilor trebuie avut în vedere și reprogramarea scannerelor de cod de bare.

5. Tipărirea codurilor ISBN pe publicații

În perioada martie–decembrie 2006, când se vor utiliza ambele forme ale codului ISBN, se recomandă tipărirea lor pe verso paginii de titlu și pe coperta 4, conform modelului:

ISBN-10 1-873671-00-8

ISBN-13 978-1-873671-00-9

După 1 ianuarie 2007, se revine la tipărirea unei singure variante a codului ISBN și anume ISBN-13, conform modelului:

ISBN 978-1-873671-00-9

6. Codul ISBN-13 și EAN

În perioada martie-decembrie 2006, editorii și tipografiile vor tipări doar ISBN-10 în text lizibil deasupra simbolului codului de bare de pe coperta publicației, cu toate că pe verso paginii de titlu și pe coperta 4 au tipărit ambele coduri ISBN (ISBN-10 și ISBN-13).

Începând cu 1 ianuarie 2007, simbolul codului de bare de pe coperta 4 a publicației va rămâne neschimbat, cu excepția codului ISBN tipărit deasupra codului de bare, respectiv ISBN-13.

Programele pentru crearea codului de bare vor fi adaptate la noua structură a codului ISBN. Furnizorii de pelicule și date electronice pentru codurile de bare vor lua măsuri similare.

7. Activități ce pot fi afectate de schimbarea structurii ISBN

a. În cadrul editurii:

- Atribuirea codului ISBN;
- Informații referitoare la produs;
- Managementul editorial;
- Sistemele de producție;
- Sistemele de furnizare a publicațiilor electronice;
- Completarea comenzilor/gestionarea stocurilor;
- Contabilitate;
- Drepturi și contracte;
- Drepturi manageriale și sisteme de licențe.

- b. În cadrul societăților de difuzare/librării:
- Sistemele de comandă de carte;
 - Controlul stocului;
 - Sistemele referitoare la punctele de vânzare;
 - Contabilitate.
- c. În cadrul bibliotecilor:
- Achiziția de publicații;
 - Prelucrarea bibliografică;
 - Împrumutul interbibliotecar;
 - Importul/exportul de înregistrări bibliografice;
 - Scannerele de coduri de bare;
 - Cataloagele locale;
 - Portalurile de informații/sistemele de căutare;
 - Inter-relaționarea cu surselor de informații la distanță și cu utilizatorii;
 - Sistemele de conexiune la distanță și serviciile;

Este recomandat ca toți cei implicați în lanțul cărții: editori, distribuitori, biblioteci să ia măsuri din timp pentru adoptarea sistemelor de lucru.

ÎNTREBĂRI FRECVENTE

1. Care este structura codului ISBN-13?

Codul ISBN-13 va fi format din 13 cifre grupate în 5 segmente de lungimi variabile, separate de cratimă:

- Prefixul 978 – identifică producția editorială de carte la nivel internațional;
- Codul de țară 973 – identifică editorii din România;
- Indicativul de editură – identifică editorul documentului; lungimea sa variază în funcție de numărul lucrărilor publicate de editor;
- Numărul de ordine – numerotează documentul printre publicațiile editorului;
- Cifra de control – permite verificarea validității codului ISBN. Pe acest segment poate fi înscrisă o cifră sau „X” (echivalentul roman al cifrei 10).

2. Cum vor folosi editorii codurile ISBN-10 în cursul anului 2006?

În perioada ianuarie – februarie 2006, cărțile editate în România vor primi numai coduri ISBN-10.

În perioada martie - decembrie 2006, cărțile editate în România vor purta atât ISBN-10 cât și ISBN-13.

3. Cum vor folosi editorii codurile ISBN-10 în cursul anului 2007?

De la 1 ianuarie 2007, editorii nu vor mai folosi codurile ISBN-10. Începând cu această dată, cărțile editate în România vor purta în exclusivitate cod ISBN-13.

4. Cine va face conversia codurilor ISBN-10 în varianta ISBN-13?

Centrul Național ISBN din cadrul Bibliotecii Naționale a României este singurul responsabil cu transformarea codurilor ISBN-10 în coduri ISBN-13.

În perioada martie – decembrie 2006, editorii vor solicita Centrului Național ISBN recalcularea tuturor codurilor nealocate până la momentul respectiv.

5. Pot editorii să refolosească codurile ISBN-10, pe o nouă publicație, prin adăugarea prefixului 978?

Nu. Adăugarea prefixului 978 unui cod ISBN-10 nu se formează un nou cod ISBN.

6. Trebuie tipărite ambele variante ale codului ISBN, atât ISBN-10, cât și ISBN 13?

Da. Documentele editate între 1 martie - 31 decembrie 2006 vor avea tipărite ambele forme ale codului ISBN, conform recomandărilor Agenției Internaționale ISBN.

Începând cu 1 ianuarie 2007, pe cărțile editate în România se va tipări numai codul ISBN-13.

7. Unde vor fi tipărite cele două variante ale codului ISBN?

Cele două variante ale codului ISBN (ISBN-10 și ISBN-13) vor fi tipărite pe verso paginii de titlu în cadrul Descrierii CIP a Bibliotecii Naționale a României și pe coperta 4.

ISBN-10 1-873671-00-8

ISBN-13 978-1-873671-00-9

După 1 ianuarie 2007, se revine la tipărirea unei singure variante a codului ISBN și anume ISBN-13, conform modelului:

ISBN 978-1-873671-00-9

8. Ce va conține codul de bare, pentru cărțile editate în perioada martie - decembrie 2006?

În perioada martie-decembrie 2006, editurile și tipografiile vor tipări doar

ISBN-10 în text lizibil deasupra simbolului codului de bare de pe coperta publicației, cu toate că au tipărit ambele variante ale codului ISBN (ISBN-10 și ISBN-13) în cadrul Descrierii CIP a Bibliotecii Naționale a României.

9. Cum vom comunica cu partenerii comerciali utilizând coduri ISBN-10 după 1 ianuarie 2007?

După 1 ianuarie 2007 se va folosi numai codul ISBN-13. Pânăatunci editorii își vor adapta sistemul de înregistrare a codului ISBN, în vederea introducerii ISBN-13, în relațiile cu ceilalți parteneri (distribuitori, bibliotecari, tipografi, etc.).

10. Când vor primi editorii coduri ISBN cu prefixul 979?

Agențiile naționale ISBN vor fi autorizate de către Agenția Internațională ISBN să utilizeze noi serii de coduri ISBN având prefixul 979 în momentul în care vor epuiza seriile de coduri ISBN cu prefixul 978.

11. Codurile ISBN cu prefixul 979 vor repeta structura seriilor folosite anterior cu prefixul 978?

Noile serii de coduri ISBN cu prefixul 979, alocate de Agenția Internațională ISBN spre administrare unei agenții naționale, nu vor repeta structura seriilor folosite anterior, cu prefixul 978.

Pentru informații despre implementarea codului ISBN-13 în România:

Biblioteca Națională a României

Centrul Național ISBN

Str. Ion Ghica nr. 4, sector 3, cod 030046

tel. 021.3112635;

021.3142434/int. 229;

email: isbn@bibnat.ro

Persoana de contact: MIHAELA LAURA STANCIU